

Фарханги миллӣ як рукни чудонашавандаи давлати миллӣ ба ҳисоб рафта, василаи асосии муаррифии давлату миллат дар сатҳи байналмилалӣ ба ҳисоб меравад. Фарханг домони густурдаву васеъ дорад ва чомаъахое, ки така ба фарханг доранд дар тамоми чодахо муваффақ ба назар мерасанд.

Ин гуфтаро дар таҷрибаи ҳаётии давлатҳои пешрафтаи ҷаҳон дидан мумкин аст.

Агар ба гузаштаи миллати тоҷик диққат намоем аз рӯи сарчашмаҳо маълум мегардад, ки дорони фарханги волову пурғановат буда, баъзе аз ананасояшон то ба замони мо омада расидаанд. Аммо қисми зиёдашон бо таъсири омилҳои бегона ва лашкаркашии қавмҳои гуногун аз байн рафтанд. Мисол агар танҳо як хатро гирем дар гузаштаи миллати тоҷик ҷандин намуди хатҳо вуҷуд доштаанд, аммо бо мурури замон ахамияти худро гум карда, аз байн рафтанд. Бо вуҷуди он ҳама тохтутозхое, ки бар сари миллати тоҷик омад, лек аҷдодони мо ҷонашонро фидо сохтанду рукҳои асосии фарханги миллӣ: хат, забон ва санъати худро нигоҳ доштанд ва ба мо меърос гузоштанд.

Мо ҷавонон пеш аз ҳама ифтихор аз он дорем, ки имрӯз миллати тоҷик баъд аз ҳазорон сол боз аз нав сохиби давлат ва фарханги волои худ гаштааст ва ин боиси ифтихору сарфарозии қулли мардуми тоҷик бояд бошад, зеро дар ин давраи пур аз ҷангу ҷадалхое ки миллати тоҷик аз сар гузаронид ба даст овардани фарханги миллӣ ва истиқлоли миллӣ қори сахл нест. Аз ин рӯ вазифаи мукаддаси ҳар як шаҳрванди кишвар, хусусан ҷавонон аст, ки ба қадри ин неъмат бирасанд ва барои пос нигоҳ доштан ва инкишоф додани он сахми арзишманди худро гузоранд. Ба андешаи қоршиносон барои пос доштан ва рушди фарханги ҷавонон нақши аввалиндараҷа доранд. Зеро бунёдгузор ва нигоҳдорандаи фардои фарханги миллӣ маҳз ҷавонон маҳсуб меёбанд. Аз ин рӯ ҳар як ҷавони имрӯзи ватанро мебояд, ки таърих ва фарханги гузаштаи худро омӯзаду аз он ба ҳубӣ бархӯрдор гарданд, то ки ба қадри он ҳама арзишҳои фархангии, ки то ба мо омада расидааст бирасанд.

Албатта доираи фаҳмиши фарханг ҳело васеъ буда, он фарогири зиндагии ҳаррӯзаи мо

мебошад. Аз ин рӯ дар замони муосир тамоми мардуми сайёра ба масъалаи омӯзиши он диккати махсус зоҳир менамоянд. Таҷрибаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки фарҳанг ҳастии миллат аст ва бе инкишофи фарҳанг давлат аз нигоҳи иқтисодӣ пеш рафта ва сатҳи зиндагии мардум низ наметавонад рушд кунад.

Дар давраи соҳибистиклолӣ Ҳукумати кишвар махсусан Сарвари давлат нисбати фарҳанг ва арзишҳои миллии он диккати махсус дода, дар ин самт иқдомҳои зиёдеро роҳандозӣ намуданд. Кабули қонуни ҚТ «Дар бораи фарҳанг», қонун дар бораи «Забони давлатӣ» Эълон намудани иди Наврӯз» ҳамчун иди байналмилалӣ, кайд намудани «Рӯзи фалак», «Иди меҳргон», «Рӯзи китоб» ва дигар ҷорабиниҳои сатҳи баланд далели ин гуфтаҳо.

Инчунин дар ин самт бунёди иншоотҳои гуногуни фарҳангӣ Осорхонаи миллий, ки дар он ёдгориҳои беназир ва қадимаи ин миллати қуханбунёд ба маърази тамошо гузошта шудааст. Воқеан ин як иқдоми неки ҳукумати мамалакат ба хоҷаи посдоштани фарҳанги миллий мебошад, ки мо бо ин васила метавонем маданияти гузаштаи халқи тоҷикро ба ҷаҳониён муаррифӣ намоем. Иқдоми дигари ҳукумати кишвар таъсиси Китобхонаи миллий аст, ки он бори дигар собитгари адабиёти бою рангин, нависандагон, шоирони бузургу тавоноии тоҷикон мебошад. Дар ин самт бунёди марказҳои фарҳангӣ, муассисаҳои фарҳангӣ, ва раванди сохтмони Театри миллий дар кишвар ки бо ибтиқори ҳудӣ Пешвои миллат ба он оғоз бахшида шуд гувоҳи он аст, ки ҳукумати кишвар ва махсусан Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нисбати инкишофи пойдеории фарҳанги миллий тавачҷуҳи ҳоса доранд ва дар яке аз суҳанронихояшон зикр карда буданд: - «Мо ба ҷавонони кишвар ҳамчун нерӯи фаъолу боғайрат, ташаббусқору созанда эътимоди зиёд дорем ва дар раванди бунёди ҷомеаи демократӣ ва ободу пешрафта ба онҳо таҷа мекунем».

Ҷавонон, ки посдоранда ва инкишофдиҳандаи фарҳанги миллий мебошанд, дар баробари он ҳама иқдомҳои неқхонае, ки Сарвари давлат нисбати ҷавонон доранд мутаасифона, имрӯзҳо ҷун ба мушоҳида мерасад ҷавононе ҳастанд, ки на танҳо арзишҳои фарҳангиро поймол мекунанд. Балки ба рукнҳои асосии фарҳанг диккат наодо, нисбати забон ва ҳат беэҳтиромӣ зоҳир мекунанд. Дар вақти суҳанронӣ қалимаҳои қабех ва бегоноро ба ин забони ноб омехта месозанд. Иҷунин ба омӯзиши Забони давлати қам тавачҷуҳ доранд ва аз таърихи гузаштаи ҳуд ҳуб оғох нестанд, ки ин ба фарҳанги воқои ҳуд давлате ҷун Тоҷикистон рӯ ба инкишоф бе таъсир буда наметавонад. Албатта дар ин баробар қам нестанд ҷавонони ҳудшиносу ватандӯст, ки нисбати арзишҳои миллий тавачҷуҳи ҳоса доранд ва аз онҳо ба ҳуби барҳурдоранд, аммо дар ин даврае ки ҷаҳонигарои дар ҳоли рушд қарор дорад ва таъсири омилҳои бегона ҳеле зиёд аст. Фарҳанги миллии давлатҳои ҳӯрд дар ҳоли ҳатар қарор доранд моро мебояд нисбати

арзишҳои миллии худ махсусан чавонон диққати аввалиндарача дошта бошем, зеро аз андак ноустувории мо метавонанд ба хуби истифода намоёнд. Ба андешаи чомеашиносон дар ин раванд давлатҳои абаркудрат меҷоҳанд фарҳанги худро болои давлатҳои хурд ва аз нигоҳи иқтисоди қафомонда бештар талкин кунанд ва онҳоро аз фарҳанги аслиашон дур созанд. Аз ин рӯ махсусан чавонон бояд дар ин самт зиррак бошанд ва нисбати фарҳанги миллии худ эҳтиром дошта бошанд то тавонанд онро посдоранд.

Хасанҷон АЛАМШОЕВ

рӯзноманигор